

LYNNONG 4

KA JINGSHLEI UM HA KI SHNONG



SHWA BAN SHLEI UM

- Wat ju bret pathar ia ki niut ki synrum, ki pla plastik, ki bilor plastik ha ki nur.
- Sngap ia ki khubor shaphang ka jinglong ka suinbneng.
- Phet na ki jaka them bad leit sha ki jaka kiba kham long shngain.
- Pynthikna ba iwei pa iwei ki don ia ka lynten, torch, ki jingbam, ka umdih, ka jainphong ba rkhiang bad ki kot ki sla ba donkam ha ka por ba ki phet iing ne shah pynkynriah jaka.
- Buh baroh ki jingdon jingem ha ka jaka ba kynjang.

HABA JIA KA JINGSHLEI UM

- Pynlip ia ka elektrik bad ka gas bad wat ktah ia ki waiar ba dkut.
- Wat ju ngeit bieit ia ki hamsaia bad wat ju pynphriang ia ki khubor hamsaia.
- Kiar na ka um kaba shlei namar ka lah ban long kaba la bit da ka jaboh, ka umphniang, ki dawai bih lane kiwei ki kynja dawai.
- Lada phi hap ban iaid lyngba ka um, pyndonkam da u dieng lane u diengshan khnang ban lait na kaba liat ha ka um ba jylliew lane ha ki thliew lane ki nala.
- Kiar na u lain bording, namar ka bording ka lah ban iaid lyngba ka um. Dei ban pyntip mar mar sha ki bor ba dei peit ia ka bording lada don ki paia sam bording kiba kyllon.

- Da peit shwa ban iaid hadien ka jingshlei um, ka madan ka lah ban dap da ki lyngkhot lyngkhai kum ki bilor pait, ki tiar ba nep, ki prek bad kiwei. Ka madan kaba tap da ka ktieh bad ki lyngkhot lyngkhai ka lah ban btuit.
- Sngap ia ka radio lane telebishon ia ki jingtip bad ki khubor kiba thymmai.

WAT LEH

- Wat ju iaid lyngba ka um kaba tuid – phim thikna ia ka bor jong ka bad ka um kaba jyndong bad tuid stet ka lah ban pynkyllon ia phi.
- Wat niah kali ha ka jaka ba shlei um. Phi lah ban nym iohi ia ka riat ne them bad tang shiteng mitar ka um ka lah ban rong ia ka kali jong phi.
- Haba phi niah lyngba ka um kaba shlei phi lah ban nang pynjulor ia ki jingdon jingem ne tiar kiba don hajan.
- Wat ju pyndait biang ia ka bording katba u enjiniar um pat wan peit. Peit bha ioh ka gas ka lait lyer – wat ju pyndonkam ia ki mombati kiba dang mih tdem lane kiba la pyndonkam, ki lynten lane ka ding.
- Wat ju pynmeh ia ki tiar kiba pyndait ha sad lada ka sad iing ka jhieh. Kiar na ki sad iing kiba la jhieh ne kiba la jrein um.
- Wat ju pyndonkam ia ka TV, VCR, CRT lane kiwei ki tiar ba pyndonkam da ka bording haba phi ieng ha ka madan kaba jhieh, khamtam ha ka madan dewbilat.
- Wat ju pyntuid ne pynkhuid mar mar ia ka um kaba lang ha khrum. Lada pynrngat kloj ia ka um ka lah ban pyntlot ne pynsynjor ia ki kynroh iing.